

INTERVIEW REMI PLEEGDE GEWELD TEGEN ZIJN VRIENDIN EN VERTELT OVER WAT HIJ HEEFT AANGERICHT

Jorina Haspels

Hij moet het doen, vindt hij. Vertellen over wat hij aanrichtte bij de moeder van zijn kinderen. Maar leuk is anders. „Ik was een rotzak en daar vinden mensen wat van”, zegt hij. En ze hebben nog gelijk ook, zegt hij. Hij was een rotzak en het schuldgevoel over wat hij aanrichtte zal niet verdwijnen. De schaamte, omdat hij daarmee precies hetzelfde aanrichtte wat ooit hem was overkomen, evenmin.

Toch vertelt hij er wel over in deze krant aan de vooravond van 'Orange the World' op 22 november. Jaarlijks vraagt de Verenigde Naties op deze dag aandacht voor geweld tegen vrouwen en meisjes. Maar dat geweld stopt niet als er geen aandacht is voor de pleger, zo vindt Remi.

Inmiddels is hij sinds drie jaar als ervaringsdeskundige betrokken bij de plegeropvang van Arosa, de organisatie die in Rotterdam, Den Haag en Delft gespecialiseerde opvang biedt aan slachtoffers van huiselijk geweld.

Arosa grijpt Orange the World aan om een campagne te lanceren die gericht is op de pleger. „We hebben personeel dat al heel lang bij ons werkt. Zij zagen dochters in de opvang terechtkomen, van wie ze eerder de moeders zagen”, vertelt directeur Carli van Winsen.

En ook: vrouwen die dezelfde huiselijk geweld plegende partner hadden gehad. Van Winsen: „Als we alleen naar het slachtoffer kijken, lost dat het probleem niet op. We proberen ze weerbaarder te maken, we plaatsen hen en de kinderen uit huis, terwijl we aan de andere kant van de kraan niet draaien.”

Voor de duidelijkheid: de plegeropvang, en de mannen die in de campagne worden aangesproken, zijn niet de mannen die intieme terreur uitoefenen op hun partner. Deze mannen manipuleren hun omgeving, oefenen een dwingende controle uit, isoleren hun partner en gebruiken veel psychisch geweld. Zij zijn nauwelijks grijpbaar voor de hulpverlening.

Maar een ander deel van de huiselijk-geweldplegers handelt uit bijvoorbeeld onmacht, vanwege verkeerd aangeleerde patronen of een verslaving. Welke groep groter is, is onduidelijk, omdat vanwege hun ongrijpbaarheid niet bekend is hoeveel plegers van intieme terreur er zijn.

Geweld in gezin

Remi groeide op in een gezin waar geweld al heel snel gewoon was. Zijn vader verdween al jong uit zijn leven. In plaats daarvan kwam er na een paar jaar een man die, als hij niet dronk, een lieve man was, maar als hij wel dronk, en dat gebeurde geregeld, met zijn handen sprak. „Ik heb nogal eens moeten rennen, dan belde ik bij de overburen aan. Maar ja, na een uur of zo, moest ik weer terug.” Zijn moeder verdween toen hij 10 jaar was achter de deur van een ggz-instelling.

Remi werd gepest. „Want iedereen weet wel dat er een kruisje voor je huisje staat. Tot ik een keer iemand een klap gaf. Dat werd vanuit thuis ook gestimuleerd: 'Als iemand jou wat doet, sla er maar bovenop, hè jongen'.”

„Dat gevoel na die klap. Het pesten was meteen afgelopen. Ik was iemand en ik had even geen stress meer. Ik had iets gevonden waardoor niemand mij pijn kon doen. Het is natuurlijk geen excuus, maar zo ging het wel. Het werd mijn coping, mijn manier om met stress om te gaan.”

Remi werd uit huis geplaatst en belandde uiteindelijk in meerdere internaten. Iedereen die te dichtbij kwam, kreeg met zijn vuisten te maken. „Het werd onderdeel van mijn identiteit. Dus als ik mij afgewezen voelde, als iemand probeerde mij pijn te doen, mij voor schut wilde zetten of steken onder water gaf: slaan. Nogmaals: ik zeg dit niet om mijzelf goed te praten, alleen om duidelijk te maken dat hier de roots van mijn geweldspatronen liggen.” Zoals hij het nu verwoordt, kon hij toen nog niet. Makkelijk vindt hij het nog steeds niet. „Ik ben ook jaren verslaafd en dakloos geweest. Als je dan als ervaringsdeskundige ergens binnenkomt, word je onthaald als een held. 'Je bent zo sterk' en 'je bent al zo lang clean, je bent een rolmodel'. Dat is anders als je zegt: ik ben een ex-pleger van huiselijk geweld.”

Remi (45) behandelde zijn vriendin als een 'stuk stront'. Hij bracht haar schade toe die hij niet meer goed kan maken. Jaren woonde ze in safehouses, raakte in armoede en durfde niet snel meer iemand te vertrouwen. Remi zag het onder ogen. Maar de schaamte is nog steeds niet weg.

‘Ik heb haar schade toegebracht die ik nooit kan herstellen’

▲ Remi pleegde zelf huiselijk geweld, maar is tot inkeer gekomen.

FOTO HENRIETTE GUEST

Zij was mijn veilige plekje op aarde. Waarom heb ik juist tegen haar zo lelijk gedaan?

– Remi

„Het is makkelijk om te praten over wat je allemaal goed hebt gedaan en wat je hebt overwonnen”, voegt hij daar even later nog aan toe. „Maar het is heel moeilijk om gewoon verantwoordelijkheid te nemen voor de schade die je ooit hebt aangericht. Dat zie ik trouwens ook bijna dagelijks terug bij de mannen in de plegersopvang.”

Zes jaar lang had hij een relatie met een vrouw die de moeder werd van hun drie kinderen. In die jaren woonden ze nooit samen. Hij zwierf op straat, was verslaafd en zat herhaaldelijk in de gevangenis. „Ik heb mijn ex-vrouw maar één keer een klap gegeven, maar haar misschien wel duizend keer als stront behandeld. Kutwif, zei ik tegen haar. 'Kutmoeder ben je'. Flicker op naar je familie'. 'Je bent niks'. Later heeft ze tegen mij gezegd: Remi, dat vond ik veel erger dan die klap.”

„Dat heeft mij ook zo erg geraakt, omdat ik als geen ander weet hoe het is als je niemand bent. Als je maar een kutkind bent, een jeugdzorgproduct, een vieze junk, een vieze dakloze. Op een gegeven moment ga je er ook in geloven.”

„En ik besefte ook: zij was mijn veilige plekje op aarde. Ik had verder helemaal niemand waar ik af en toe mijn masker kon laten zakken. Waarom heb ik juist tegen haar zo lelijk gedaan?”

„Dat kan ik ook niet meer goedmaken. Zij heeft

door mijn gedrag jarenlang in armoede gezeten, twee keer in een opvanghuis gewoond. Ze is zelfs, heel triest, een keer naar een andere regio gevlucht. Ik kwam vrij en dacht 'ik ga gewoon lekker naar haar, in haar huis wonen'. Maar zij zei: 'dat gaan we niet doen'. Ik had vastgezetten omdat ik vuurwagens had. Als ik bij haar zou wonen, zou ook zij onder een vergrootglas van jeugdzorg komen te liggen. Ze was bang dat de kinderen afgepakt zouden worden.”

Het roer om

„Toen stond ik er helemaal niet bij stil wat dit voor haar betekende. Ik was alleen maar met mezelf bezig. Altijd egoïstisch. Later zei ze tegen mij: 'je had ook wel je goede kanten, hoor.' Maar dat waren er niet heel veel, heb ik toen gezegd.”

Remi's leven valt hierna steeds meer uiteen. Zelfs de status die hij op straat had, door het geweld dat hij gebruikte, verliest hij. Het zorgt uiteindelijk voor het besef dat het roer om moet. Zes jaar lang verdwijnt hij uit het leven van zijn ex-vriendin en uit dat van zijn kinderen. Vijf jaar lang heeft hij verschillende therapieën, voor zijn verslaving en zijn trauma's. Soms valt hij terug, maar uiteindelijk is hij zover dat hij weer contact krijgt met haar en de kinderen.

„Toen ik weer terugkwam in hun leven, zag ik pas echt wat ik gedaan had. Ik heb gejkant en gejkant. Ik heb een stempel gedrukt op wie zij is. En zij kiest ervoor om niet een leven lang slachtoffer te blijven, maar je kunt ook niet uitwissen wat ik er ooit op heb geplakt. Dat zij minder vertrouwen heeft in relaties. Dat zij jarenlang in opvanghuizen heeft gezeten, in de schuldsanering heeft gezeten, in armoede moest leven.”

„Dan ga je bij jezelf te rade. Ik heb geleefd alsof ik niemand nodig had, maar we hebben allemaal iemand nodig. En ik was misschien degene die zij ooit nodig had. Maar ik kon er niet voor haar zijn, maar zij is er wel altijd voor mij geweest. En als je dat naast elkaar zet: als je zelf opgroeit en niemand is er ooit voor jou geweest, op een paar hulpverleners na, dan kun je niet anders zeggen dan dat het je heel erg raakt dat jij haar zo veel pijn hebt aangedaan, degene die dat het minst verdiende van allemaal. Dat is de schade die ik heb aangericht.”

Remi haalt even adem. Hij heeft zijn verhaal al vaak verteld, aan de mannen in de opvang bijvoorbeeld. Zeker, het inzicht krijgen in eigen gedrag is nodig om het patroon van geweld te kunnen doorbreken. Toch raakt het hem elke keer weer. „Ik heb tegen haar wel duizend keer sorry gezegd, tot ze zei: 'Stop nu eens met dat sorry zeggen'.”

Meer maatregelen

Remi, ervaringsdeskundige bij Arosa, en Carli van Winsen, directeur van Arosa, pleiten voor strengere maatregelen in combinatie met hulp bij de aanpak van huiselijk-geweldplegers. Het is nu voor een pleger te makkelijk om hulpverlening of maatregelen te ontlopen, zeggen beiden. Een van de maatregelen zou kunnen zijn dat na een eerste melding bij de politie, de pleger verplicht hulp moet aanvragen. „Of bijvoorbeeld een huisverbod koppelen aan een langdurig traject van verschillende maatregelen”, zegt Van Winsen. Remi: „Nu is de stok achter de deur vaak een heel lage voorwaardelijke straf, die iemand moet uitzitten als hij zich niet aan voorwaarden houdt die door de rechter zijn opgelegd. Zo'n voorwaarde kan hulpverlening zijn. Stel, dat is een maand. Zo iemand denkt: ik ga wel een maand zitten, dan hoef ik tenminste ook geen twee jaar mee te werken met die opgelegde maatregelen.”